

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL VADYBOS IR VERSLO ADMINISTRAVIMO STUDIJŲ KRYPTIES REGLAMENTO
PATVIRTINIMO

2008 m. liepos 31 d. Nr. ISAK-2294
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo (Žin., 2000, Nr. 27-715; 2005, Nr. 85-3136) 42 straipsnio 2 dalimi:

1. Tvirtinu Vadybos ir verslo administravimo studijų krypties reglamentą (pridedama).

2. Nustatau, kad aukštosios mokyklos savo vykdomas vadybos ir verslo administravimo krypties studijų programas turi suderinti su šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Vadybos ir verslo administravimo studijų krypties reglamentu iki 2009 m. gruodžio 31 d.

KULTŪROS MINISTRAS,
PAVADUOJANTIS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRĄ

JONAS JUČAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir
mokslo ministro 2008 m. liepos 31
d. įsakymu Nr. ISAK-2294

VADYBOS IR VERSLO ADMINISTRAVIMO STUDIJŲ KRYPTIES REGLAMENTAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vadybos ir verslo administravimo studijų krypties reglamentas (toliau - reglamentas) taikomas universitetinių ir neuniversitetinių pagrindinių studijų programoms. Šio reglamento tikslas yra:

1.1. padėti aukštosioms mokykloms rengti ir vertinti studijų programas;

1.2. apibrėžti gaires ekspertams, kurie vertina studijų programas;

1.3. informuoti studentus, darbdavius ir profesines asociacijas apie teikiamas žinias ir ugdomus gebėjimus.

2. Vadybos ir verslo administravimo studijų kryptis priklauso socialinių mokslų studijų sričiai, krypties kodas - 03S1.

3. Baigusiems šios krypties neuniversitetines studijas absolventams suteikiamas vadybos ir verslo administravimo profesinio bakalauro laipsnis, liudijamas profesinio bakalauro diplomu. Baigusiems šios krypties universitetines studijas absolventams suteikiamas vadybos ir verslo administravimo bakalauro laipsnis, liudijamas bakalauro diplomu.

4. Neuniversitetinių studijų apimtis yra ne mažiau kaip 120 kreditų, universitetinių studijų - ne mažiau kaip 140 kreditų. Galimos dieninė, vakarinė ir neakivaizdinė studijų formos.

5. Pagrindinės priėmimo sąlygos:

5.1. ne žemesnis kaip vidurinis išsilavinimas;

5.2. pagal vidurinio ugdymo programą turėtų būti pasirinkti matematikos, istorijos arba geografijos mokomieji dalykai.

6. Pagrindiniai studijų tikslai:

6.1. suteikti žinių ir išugdyti gebėjimų, būtinų suprasti,

analizuoti ir vertinti organizacijų funkcionavimo procesus ir verslo veiklos pažinimo instrumentus;

6.2. išugdyti įgūdžių, būtinų valdymo ir administravimo sprendimams daryti, atsižvelgiant į esamus ar numatomus išorinės aplinkos poveikius;

6.3. išugdyti platų, kūrybinį ir kritinį mąstymą bei teigiama nuostata nuolatiniam asmenybės bei profesiniam tobulėjimui mokantis visą gyvenimą.

II. REIKALAVIMAI STUDIJŲ PROGRAMOMS

7. Studijų programa (jos turinys ir vykdymas) turi užtikrinti, kad absolventas bus sukaupęs pakankamai dalykinių žinių (šio reglamento 8 punktą), gebės suprasti organizacijų vadybos ir verslo administravimo objektą ir procesus (šio reglamento 9 punktą), gebės taikyti įgytas įvairiapuses analitines žinias, nagrinėti sudėtingas ir kompleksines veiklos problemas ir išsiugdyti sėkmingai profesinei veiklai būtinų įgūdžių (šio reglamento 11 punktą), gebės veikti kitose veiklos srityse (šio reglamento 13 punktą). Reikalavimų skirstymas į 8, 9, 11 ir 13 punktus yra sutartinis.

8. Žinios:

8.1. baigusieji tiek vadybos, tiek verslo administravimo universitetinių arba neuniversitetinių studijų programas turi žinoti ir suvokti:

8.1.1. pagrindines teorijas ir koncepcijas, aiškinančias organizacijas kaip savitą socialinį-ekonominį reiškinį ir šių organizacijų aplinką;

8.1.2. pagrindines ekonomikos mokslo kategorijas ir jomis nusakomus reiškinius;

8.1.3. verslo organizavimo formų įvairovę, antrepreneriškumo esmę;

8.1.4. apsirūpinimo finansiniais, medžiagininiais, žmonių ir kitais ištekliais šaltinius ir jų efektyvaus panaudojimo prielaidas.

8.2. Baigusieji universitetinių vadybos studijų programas turi žinoti ir suvokti:

8.2.1. organizacijos valdymo bei sprendimų priėmimo procesus;

8.2.2. skirtingų tipų organizacijų funkcionavimo, projektavimo ir valdymo ypatumus bei juos lemiančias aplinkybes;

8.2.3. marketingo, finansų, apskaitos, tarptautinės prekybos šiuolaikines teorijas ir koncepcijas;

8.2.4. svarbiausias valdymo funkcijas;

8.2.5. žmonių išteklių valdymo šiuolaikines teorijas ir koncepcijas.

8.3. Baigusieji verslo administravimo universitetinių arba neuniversitetinių studijų programas turi žinoti ir suvokti:

8.3.1. rinkodaros principus, koncepcijas, vartotojų elgseną lemiančius veiksniai;

8.3.2. finansų ir kitų išteklių apskaitos bei valdymo metodus;

8.3.3. su studijų programa susijusių verslo šakų ypatumus.

9. Pažintiniai gebėjimai:

9.1. analizuoti ir vertinti organizacijoje ir versle bei jo aplinkoje vykstančius įvykius ir procesus;

9.2. kritiškai mąstyti ir suprasti skirtingus argumentus, pateikiamus analizuojant organizacijų ir (arba) verslo veiklos problemas ir priimant sprendimus;

9.3. analizuoti savo funkcinę veiklą, išryškinti jos tobulinimo būdus;

9.4. taikyti organizacijų ir (arba) verslo veiklos tyrimo

metodus;

9.5. taikyti rinkotyros ir kitus tyrimo metodus, leidžiančius pažinti organizacijų ir (arba) verslo aplinką ir joje vykstančius procesus;

9.6. taikyti organizacijų ir (arba) verslo pažinimui holistinę bei sistemine prieigas ir novatorišką bei globalų požiūrį.

10. Šio reglamento 9.4 ir 9.6 punktuose nurodyti tik universitetinių studijų programų absolventams taikytini reikalavimai.

11. Praktiniai gebėjimai:

11.1. taikyti vadybos ir ekonomikos, taip pat kitų mokslų žinias organizacijų vadybai ir verslo organizavimui tobulinti;

11.2. planuoti, organizuoti ir koordinuoti darbuotojų bei padalinių veiklą siekiant užsibrėžtų tikslų;

11.3. rengti verslo plėtros planus ir organizuoti jų įgyvendinimą;

11.4. formuluoti problemas ir užduotis pavaldiniams, verslo partneriams ir kitiems darbuotojams, susijusiems su šių problemų sprendimu;

11.5. savo veikloje panaudoti informacinių technologijų, sistemų ir duomenų bazių teikiamas galimybes;

11.6. taikyti organizacijos kultūros vystymo bei darbuotojų motyvavimo metodus ir priemones;

11.7. identifikuoti savo veiklos problemas, rasti jų sprendimo ir veiklos tobulinimo būdus;

11.8. taikyti organizacijų veiklą ir verslą reglamentuojančius teisės aktus;

11.9. taikyti bazinius teorinius teiginius ar modelius, kuriais grindžiami veiklos sprendimai;

11.10. nuolat tobulinti savo veiklos kompetencijas.

12. Šio reglamento 11.6 punkte nurodyti tik universitetinių studijų programų absolventams taikytini reikalavimai.

13. Perkeliemieji gebėjimai:

13.1. komunikaciniai;

13.2. informaciniai;

13.3. mokymosi kaip mokytis;

13.4. etiškos veiklos;

13.5. novatoriškos veiklos;

13.6. bendradarbiavimo;

13.7. komandinio ir grupinio darbo;

13.8. tinklaveikos ir darbo virtualiose (menamose) grupėse bei organizacijose.

13.9. tolerantiškumo, veiklos multikultūrinėse ir multinacionalinėse grupėse bei organizacijose;

13.10. matematiniai (statistikos).

14. Šio reglamento 13.3, 13.8, 13.9 punktuose nurodyti tik universitetinių studijų programų absolventams taikytini reikalavimai.

15. Studijų programų rengėjai ir jų vykdymo vadovai turi aiškiai žinoti, kurie konkretūs dalykai studentams teiks žinių ir gebėjimų, išvardintų šio reglamento 8, 9, 11, 13 punktuose. Šio reglamento 8, 9, 11, 13 punktuose nurodytus gebėjimus ir žinias turi įgyti tiek universitetinių, tiek neuniversitetinių studijų absolventai, jei nenurodyta kitaip, tačiau siekiamas jų pobūdis ir lygis skiriasi: universitetinių studijų absolventams labai svarbu įgyti nuodugnių fundamentaliųjų žinių ir pažintinių gebėjimų, o neuniversitetinių studijų absolventams – praktinių įgūdžių aiškiai apibrėžtoje profesinės veiklos srityje.

III. STUDIJŲ PROGRAMŲ SANDARA

16. Bendrojo lavinimo daliai skiriama ne mažiau kaip 8 proc. studijų programos apimties. Šią programos dalį, apimančią pasaulėžiūros ir bendros erudicijos aukštojo lavinimo dalykus, kurie nėra tiesiogiai susiję su reglamentuojamos krypties studijų turiniu, turėtų sudaryti humanitarinių, socialinių ir gamtos mokslų dalykai: filosofija, sociologija, psichologija, gimtosios ir užsienio kalbų studijos, aplinkosauga, geografija, politologija, inžinerija ir technologijos ir kt.

17. Studijų pagrindų daliai skiriama:

17.1. neuniversitetinių studijų programose - ne mažiau kaip 40 kreditų. Ją sudaro teoriniai ir praktiniai dalykai, privalomi vadybos ir verslo administravimo krypties studijų programoms, teikiantys žinių ir gebėjimų, būtinų tos krypties kvalifikacijai įgyti:

17.1.1. fundamentines žinias teikiantys dalykai (ne mažiau kaip 10 kreditų), kurie lavina gebėjimus kiekybiškai išreikšti fundamentalias žinias apie socialines sistemas ir procesus: taikomoji matematika, statistika, informatika, informacinės technologijos ir kt.;

17.1.2. socialiniai dalykai (ne mažiau kaip 20 kreditų), kurie lavina veiklos kompetencijas: vadyba, ekonomika, verslo pagrindai, teisė, rinkotyra ir rinkodara, apskaita ir finansai, etika, ir kt.;

17.2. universitetinių studijų programose - ne mažiau kaip 60 kreditų. Ją sudaro teoriniai ir praktiniai dalykai, privalomi vadybos ir verslo administravimo krypties studijų programoms, teikiantys žinių ir gebėjimų, būtinų tos krypties aukštojo mokslo kvalifikacijai įgyti:

17.2.1. fundamentines žinias teikiantys dalykai (ne mažiau kaip 20 kreditų), kurie lavina gebėjimus kiekybiškai išreikšti žinias apie socialines sistemas ir procesus: logika, taikomoji matematika, statistika, informatika, informacinės technologijos, socialinių tyrimų metodologija ir kt.;

17.2.2. socialiniai dalykai (ne mažiau kaip 30 kreditų), kurie lavina veiklos kompetencijas: vadybos teorija, ekonomikos teorija, teisė, rinkotyra ir rinkodara, apskaita, finansai, organizavimas ir planavimas, etika, Europos Sąjungos ekonominė integracija ir kt.

18. Specialiajai (profesinei) daliai skiriama:

18.1. neuniversitetinių studijų programose - ne mažiau kaip 40 proc. programos apimties. Šią dalį sudaro specialieji vadybos, rinkotyros ir rinkodaros, finansų, apskaitos, verslo organizavimo ir administravimo, verslininkystės ir kiti dalykai. Specialioji (profesinė) dalis konkretizuoja ir detalizuoja vadybos ir verslo administravimo studijų pagrindų dalį ir suteikia profesinei veiklai reikalingų žinių ir įgūdžių. Neuniversitetinių studijų programose specialieji dalykai siejami su praktinių įgūdžių ir žinių gilinimu pasirinktos specializacijos srityje. Ši dalis taip pat apima profesinės veiklos praktiką, baigiamąjį darbą ir baigiamuosius egzaminus, jei jie būtini;

18.2. universitetinių studijų programose - ne mažiau kaip 25 proc. programos apimties. Šią dalį sudaro specialieji vadybos, rinkotyros ir rinkodaros, finansų valdymo, valdymo apskaitos, verslo organizavimo, organizacijų valdymo, žmonių išteklių valdymo, vadybos ekonomikos, organizacijų elgsenos ar kiti dalykai, priklausomai nuo pasirinktos studijų programos pobūdžio. Specialioji (profesinė) dalis konkretizuoja ir detalizuoja vadybos ir verslo administravimo studijų pagrindų dalį ir suteikia profesinei veiklai reikalingų žinių ir įgūdžių. Šioje dalyje privalomi profesinės veiklos praktika bei baigiamasis

darbas.

19. Ne mažiau kaip 5 procentai studijų programos apimties turi būti palikta laisvai studento pasirinkimams toje pačioje ar kitoje aukštojoje mokykloje studijų dalykams, kurie gali būti ir kitos mokslo ar meno studijų sritys.

20. Profesinės veiklos praktikoms skiriama ne mažiau kaip 10 kreditų universitetinių ir 20 kreditų neuniversitetinių studijų programose.

21. Baigiamajam darbui rengti ir ginti skiriama ne mažiau kaip 8 kreditai universitetinių ir 6 kreditai neuniversitetinių studijų programose. Baigiamuoju darbu studentas turi įrodyti, kad jis yra įgijęs studijų programoje numatytų žinių ir gebėjimų. Neuniversitetinių studijų baigiamasis darbas turi būti savarankiškas taikomojo pobūdžio darbas, rodantis studento kūrybiškumą, gebėjimą taikyti įgytas žinias, praktinius mokėjimus ir įgūdžius, sugebėjimą vertinti, apibendrinti, tinkamai formuluoti išvadas bei teikti pasiūlymus. Universitetinių studijų baigiamasis darbas turi būti savarankiškas darbas, rodantis studento kūrybiškumą ir gebėjimą taikyti teorines žinias, praktinius mokėjimus ir įgūdžius problemai identifikuoti, valdymo tikslams suformuluoti, atrinkti, analizuoti ir apibendrinti valdymo sprendimui aktualią informaciją, formuluoti valdymo sprendimus, išvadas bei teikti pasiūlymus. Baigiamojo darbo pristatymu studentas turi logiškai, motyvuotai atsakyti į vertinimo komisijos narių klausimus, dalykiškai ginti savo nuomonę, parengti ir panaudoti iliustracinę medžiagą, aiškiai, nuosekliai, taisyklinga kalba reikšti mintis, vartoti specialiuosius terminus.

IV. STUDIJŲ PROGRAMŲ VYKDYMO REIKALAVIMAI

22. Studijų programos pagrindas yra kompetentingi ir kvalifikuoti dėstytojai, gebantys perteikti studentams žinių ir išugdyti gebėjimų, reikalingų būsimai profesinei veiklai. Kriterijai, kuriais remiantis vertinama bendra dėstytojų kompetencija, yra akademinio išsilavinimo lygis, dėstyto arba verslo organizavimo patirtis, gebėjimas laisvai bendrauti bent viena iš plačiausiai Europos Sąjungoje vartojamų kalbų (anglų, vokiečių, prancūzų), veiksmingų ir pažangių mokymo ir mokymosi metodų taikymas, mokslinės veiklos lygis, pripažinimas profesinėse, mokslinėse ir kitose bendrijose, kvalifikacijos kėlimas, teigiami studentų atsiliepimai apie dėstyto kokybę.

23. Dėstytojai turi domėtis mokslo naujovėmis, vykdyti mokslinius tyrimus. Dėstytojas turi žinoti ir suprasti kriterijus, kuriais remiantis akredituojamos studijų programos:

23.1. ne mažiau kaip pusę kiekvienos universitetinių studijų programos studijų pagrindų ir specialiosios (profesinės) dalies apimties turi dėstyti docentai arba profesoriai, kurie per pastaruosius trejus metus kasmet dirbo ne mažiau kaip po 128 auditorines valandas ir per tą laikotarpį paskelbė bent vieną mokslinį ar metodinį darbą. Specialiosios (profesinės) dalies dalykus turi dėstyti dėstytojai, turintys mokslinę ir pedagoginę kompetenciją pagal dėstomą dalyką;

23.2. ne mažiau kaip 10 procentų neuniversitetinių studijų programos studijų pagrindų dalies apimties turi dėstyti dėstytojai, kurie per pastaruosius trejus metus kasmet dirbo ne mažiau kaip po 128 auditorinio darbo valandas ir per tą laiką paskelbė bent vieną mokslinį ar metodinį darbą, ir ne mažiau kaip 10 proc. - dėstytojai, turintys mokslo laipsnį. Daugiau kaip pusė studijų programos dėstytojų turi būti su ne trumpesne kaip trejų metų praktinio darbo dėstomų dalykų srityje patirtimi.

24. Universitetinių studijų baigiamųjų darbų vertinimo komisija turi būti sudaroma iš kompetentingų vadybos ir verslo administravimo mokslininkų, praktikų profesionalų, socialinių partnerių atstovų. Komisijos pirmininkas turi būti ne iš aukštosios mokyklos, kurioje baigiama studijų programa. Neuniversitetinių studijų baigiamųjų darbų vertinimo komisija turi būti sudaroma iš ne mažiau kaip penkių narių, iš jų ne mažiau kaip pusė (įskaitant komisijos pirmininką) turi būti verslo pasaulio atstovai.

25. Sėkmingam studijų programos vykdymui užtikrinti būtina tokia materialioji bazė:

25.1. darbo saugos reikalavimus ir higienos normas atitinkančios auditorijos ir laboratorijos, aprūpintos studijų programos poreikius atitinkančia programine įranga, vaizdo ir garso aparatūra bei demonstravimo priemonėmis;

25.2. bibliotekos ir skaityklos su pakankamu socialinių mokslų srities vadybos ir verslo administravimo krypties dalykų vadovėlių, mokslo žurnalų, žinytų gimtąja ir užsienio kalbomis ir žodynų kiekiu bei kompiuteriais su tinkama programine įranga, interneto ryšiu, prieiga prie elektroninių mokslo žurnalų, periodinių leidinių ir kitų tarptautinių duomenų bazių.
